

Domeniul de studiu: Limbă și literatură

Programul de studiu: **Limba și literatura română – O limbă și literatură modernă**

TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU PROBA SCRISĂ A₁

Examenul de LICENȚĂ

Sesiunile iunie 2019, septembrie 2019 și februarie 2020

1. Limba română¹

I. Istoria limbii române. Istoria limbii române literare

A. Istoria limbii române

Tematică:

1. Originile limbii române. Periodizarea istoriei limbii române
2. Latinitatea limbii române (lexic, morfologie)
3. Fonetica istorică. Evoluția sistemului vocalic și consonantic de la latină la română
4. Structura etimologică a vocabularului limbii române

Bibliografie:

- Maria Cătănescu, *Limba română. Origini și dezvoltare*, București, Humanitas, 1996, p. 9-75.
- Marius Sala, *De la latină la română*, București, Univers Enciclopedic, 1998, p. 61-100, 114-133.
- Gr. Brâncuș, *Introducere în istoria limbii române*, I, București, Editura Fundației România de mâine, 2004, p. 25-39, 70-76, 78-92, 96-116.

B. Istoria limbii române literare

Tematică:

1. Originea și baza dialectală a limbii române literare; normele limbii literare din secolul al XVI-lea
2. Normele limbii literare în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Dezvoltarea stilului beletristic (Miron Costin, Ion Neculce, cronicarii munteni, Dosoftei, Dimitrie Cantemir)
3. Limbajul figurativ al poeziei romantice pre-eminesciene
4. Stilul beletristic în a doua jumătate a secolului al XIX-lea; Mihai Eminescu – inovații în limbajul poetic; Ion Creangă – oralitatea limbii și a stilului; I.L. Caragiale – procedee ale comicului de limbaj

Bibliografie:

- Al. Rosetti, B. Cazacu, L. Onu, *Istoria limbii române literare, vol. I, De la origini până la începutul secolului al XIX-lea*, ed. a II-a, București, Editura Minerva, 1971 (p. 61-77 și capitolele: Miron Costin; Ion Neculce; Cronicarii munteni; Dosoftei; Dimitrie Cantemir)
- Ion Gheție, *Istoria limbii române literare. Privire sintetică*, București, EȘE, 1978, p. 11-32; 77-125

¹ Studenții vor alege unul dintre modulele numerotate cu cifre romane (I-IV).

Mihaela Mancaș, *Limbaajul artistic românesc modern. Schiță de evoluție*, București, Editura Universității din București, 2005, p. 30-48, 118- 209.

II. Pragmatică. Stilistică

A. Pragmatică

Tematică:

1. Deixis
2. Acte de vorbire: structură, clasificare, mărci ale forței ilocuționare
3. Forme ale implicitului discursiv: presupoziii (tipuri, declanșatori), implicaturi conversaționale
4. Principiul cooperării
5. Strategii ale politetii
6. Analiza conversației

Bibliografie:

Liliana Ionescu-Ruxădnoiu, *Limbaaj și comunicare. Elemente de pragmalingvistică*, București, Editura ALL, 2003 (integral)

Liliana Ionescu-Ruxădnoiu, *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, București, Editura ALL, 1995 (integral)

B. Stilistică

Tematică:

1. Structura stilistică a limbii române contemporane
2. Stilurile funcționale ale românei actuale; prezentare generală a trăsăturilor distinctive

Bibliografie:

Ion Coteanu, *Stilistica funcțională a limbii române. Stil, stilistică, limbaaj*, (vol.I), București, E.A.R.S.R., 1973, pp. 45-87 (cap. Determinarea limbajelor și a stilurilor).

Maria Cvasnîi-Cătănescu, *Retorică publicistică. De la paratext la text*, București, 2006, EUB, pp.159-200 (Textul de opinie-Editorialul); 203-239 (Retorică publicitară).

Iorgu Iordan, *Stilistica limbii române*, București, Editura Științifică, 1975 / 1943, pp. 11-27 (Introducere).

Dumitru Irimia, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, EȘE, 1986, pp. 28-97; 103-243

Rodica Zafiu, *101 cuvinte argotice*, București, Humanitas, 2010, pp. 39-83 (Descrierea argoului actual).

III. Morfologia limbii române. Fonetica și fonologie

A. Morfologia limbii române

Tematică:

1. Categoriile gramaticale și clasele de flexiune ale substantivului
2. Clasele de flexiune ale adjectivului
3. Pronumele (tipuri, caracteristici flexionare)

4. Verbul – caracteristici generale. Categoriile gramaticale ale verbului

Bibliografie:

GALR (*Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2008), vol. I, p. 83-89, 146-149, 196-208, 213-215, 220-221, 229-232, 234-239, 243-248, 261-263, 269-270, 274-276, 283-284, 323-332, 468-482

B. Fonetică și fonologie

Tematică:

Sunetele limbii române: clasificarea articulatorie. Sistemul fonologic al limbii române: vocalele și semivocalele (descrierea fonetică a alofonelor, trăsăturile distinctive); consoanele (descrierea fonetică a alofonelor, trăsăturile distinctive; grupurile monofonematice)

Bibliografie:

Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia (coord. Ion Coteanu), ed. a II-a, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1985, p. 18-25, 48-64, 70-76

IV. Sintaxa limbii române. Lexicologia limbii române contemporane

A. Sintaxa limbii române

Tematică:

Organizarea sintactică a grupului verbal (componentă, organizare, descriere a unor funcții din structura grupului: subiect, nume predicativ, complemente, circumstanțiale)

Bibliografie:

GALR (*Gramatica limbii române*, București, Editura Academiei Române, 2008), vol. al II-lea, p. 267-295, 332-335, 338-372, 392-416, 418-436, 438-452, 454-461, 463-471, 487-494

B. Lexicologia limbii române contemporane

Tematică:

1. Procedee de îmbogățire a vocabularului (împrumutul lexical, calcul lingvistic, derivarea și compunerea)
2. Structura semantică a lexicului românesc contemporan (principalele categorii semantice: polisemie, sinonimie, antonimie, paronimie, omonimie)

Bibliografie:

Angela Bidu Vrănceanu, Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Humanitas Educațional, 2005, p. 47-145

Ion Coteanu, *Formarea cuvintelor în limba română*, București, Editura Universității din București, 2007 (integral)

Adriana Stoichițoiu-Ichim, *Aspecte ale influenței engleze în româna actuală*, București, Editura Universității din București, 2006, p. 29-63

Liviu Groza, *Elemente de lexicologie*, București, Editura Humanitas Educațional, 2004, p. 91-136.

2. Literatura română. Teoria literaturii

I. Literatura română veche. Pareneza (*Învățăturile lui Neagoe Basarab*). Poezie (Dosoftei; poemul filosofic: Miron Costin). Istoriografia (Grigore Ureche, Miron Costin, Neculce, cronicarii munteni). Proza oratorică (*Didahiile* lui Antim Ivireanul). Dimitrie Cantemir (*Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea, Istoria ieroglifică*).

Bibliografie critică

Dan Horia Mazilu – *Cronicarii munteni*, Editura Minerva, București, 1978; *Introducere în opera lui Dosoftei*, Editura Minerva, București, 1997

Eugen Negrici – *Antim, logos și personalitate* (orice ediție); *Narațiunea în cronicile lui Grigore*

Ureche și Miron Costin (orice ediție); *Poezia medievală în limba română* (orice ediție)

Gabriel Mihăilescu – *Universul baroc al „Istoriei ieroglifice”: între retorică și imaginar*, FNSA/ Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, București, 2002

II. Începuturile literaturii române moderne. Ion Budai-Deleanu, *Țiganiada*. **Poezia:** Costache Conachi, Văcăreștii. Manifestul romantic al *Daciei literare* și consecințele lui. Poetii pașoptiști: I. Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu. **Proza:** Costache Negruzzi (proza istorică, *Negru pe alb*), Vasile Alecsandri (*Buchetiera de la Florența, Iașii în 1844, Balta-albă*), Ion Ghica (*Scrisori către V.Alecsandri*), Alecu Russo (*Studie moldovană*), Nicolae Filimon (*Ciocoii vechi și noi*), B.P. Hasdeu (*Duduca Mamuca*). **Teatrul:** B.P. Hasdeu (*Răzvan și Vidra*), Vasile Alecsandri (*Despot Vodă, Chirița în Iași, Chirița în provincie*).

Bibliografie critică

Mircea Angheliescu, *Preromantismul românesc*, Editura Minerva, București, 1971; *Lâna de aur. Călătorii și călătoriile în literatura română*, Cartea Românească, București, 2015

D. Popovici – *Romantismul românesc*, Editura Tineretului, București, 1969

Paul Cornea – *Originile romantismului românesc*, Editura Minerva, 1972; *Oamenii începutului de drum*, Cartea Românească, București, 1975

Eugen Simion – *Dimineața poezilor*, orice ediție

Mihai Zamfir – *Din secolul romantic*, Editura Cartea Românească, București, 1989

III. Epoca Junimii. Apariția spiritului critic în sens modern. T. Maiorescu (*O cercetare critică asupra poeziei române, În contra direcției de astăzi în cultura română, Direcția nouă în poezia și proza română*). Mihai Eminescu (opera poetică; proza), I.L. Caragiale (comediile, *Năpasta, Momente și schițe, O făclie de Paște, În vreme de război, Păcat, Kir Ianulea, Calul dracului, La Hanul lui Mânjoală*), Ion Creangă (*Amintiri din copilărie, poveștile*), Ioan Slavici (nuvelele: *Moara cu noroc, Budulea Taichii, Popa Tanda, Pădureanca, Scormon*,

Gura satului; romanul *Mara*), Duiliu Zamfirescu (ciclul Comăneștenilor). **Estetismul antijunimist:** Al. Macedonski și *Literatorul*. Ideologii literare ale începutului de secol XX (sămănătorismul, poporanismul). **Poeți reprezentativi ai perioadei posteminesciene:** Al. Macedonski (opera poetică), G. Coșbuc (opera poetică), O. Goga (opera poetică), G. Bacovia (opera poetică).

Bibliografie critică:

Adrian Marino, *Opera lui Al. Macedonski*, EPL, București, 1967

Ion Negoitescu, *Poezia lui Eminescu* (orice ediție)

Z. Ornea, *Junimea și junimismul* (orice ediție), *Sămănătorismul* (orice ediție)

Dicționarul literaturii române până la 1900, Editura Academiei, București, 1979

IV. Literatura română în perioada interbelică. E. Lovinescu și teoria modernității interbelice. **Poezia:** T. Arghezi (*Cuvinte potrivite, Flori de mucigai, Hore*), Lucian Blaga (*Poemele luminii, Pașii profetului, În marea trecere, Cântecele focului*), Ion Barbu (*Joc secund*), Ion Pillat (*Pe Argeș în sus, Poeme într-un vers*), Vasile Voiculescu (*Poeme cu îngeri*); Avangarda poetică interbelică. Continuități postbelice (Tristan Tzara, Geo Bogza, Ion Vinea, Ilarie Voronca, Gellu Naum etc). **Proza:** M. Sadoveanu (*Zodia Cancerului sau vremea Ducăi-vodă, Creanga de Aur, Noaptele de Sânziene, Divanul persian*) L. Rebreanu (*Ion, Pădurea spânzuraților, Ciuleandra, Răscoala, Gorila*), Camil Petrescu (*Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, Patul lui Procust*), Hortensia Papadat-Bengescu (*Femeia în fața oglinzii, Ciclul Hallipilor*), G. Călinescu (*Cartea nunții, Enigma Otiliei*), Mateiu Caragiale (*Craii de Curtea Veche*), M. Blecher (*Întâmplări în irealitatea imediată, Inimi cicatrizate*). **Critica și istoria literară:** E. Lovinescu (*Istoria literaturii române contemporane*), G. Călinescu (*Viața lui Mihai Eminescu; Opera lui Mihai Eminescu; Istoria literaturii române de la origini până în prezent*).

Bibliografie critică:

Ov. S. Crohmălniceanu – *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. I-III, ediția a doua

E. Lovinescu – *Istoria literaturii române contemporane* (compendiu), orice ediție

Nicolae Manolescu – *Arca lui Noe*, I-III (orice ediție)

Z. Ornea, *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea*, Editura Eminescu, 1980

V. Literatura română după al doilea război mondial (contemporană). Realismul socialist.

Proza: Petru Dumitriu (*Cronică de familie*, vol. I-III), Marin Preda (*Moromeții vol. I-II, Cel mai iubit dintre pământeni*), Augustin Buzura (*Vocile nopții*), Nicolae Breban (*Bunavestire*), Șt. Bănulescu (*Cartea Milionarului*), Radu Petrescu (*Matei Iliescu, Jurnal*), Mircea Horia Simionescu (*Dicționar onomastic, Bibliografia generală*), Radu Cosașu (ciclul *Supraviețuiri*: un volum, la alegere), Gabriela Adameșteanu (*Dimineață pierdută*). **Poezia:** Șt. Aug. Doinaș (*Omul cu compasul*), Nichita Stănescu (*11 elegii*) Marin Sorescu (*La Lilieci, cărțile I-VI*), Leonid Dimov (*Carte de vise*), Mircea Ivănescu (poeme). **Optzecismul:** vol. *Aer cu diamante, Cinci, Desant '83*, Mircea Nedelciu (*Zmeura de câmpie*), Mircea Nedelciu, Adriana Babeți, Mircea Mihăieș (*Femeia în roșu*), Gheorghe Crăciun (*Pupa rusa*), Ion Stratan

(*Cinci cântece pentru eroii civilizatori*), Mariana Marin (*Un război de o sută de ani*), Traian T. Coșovei (*Ninsoarea electrică*). **Critica și istoria literară:** Nicolae Manolescu (*Arca lui Noe, I-III*), Eugen Simion (*Dimineața poezilor*), Lucian Raicu (*Calea de acces*), Gheorghe Crăciun (ed. : *Competiția continuă. Generația '80 în texte teoretice*). **Literatura română din exil** (Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*, Vintilă Horia, *Dumnezeu s-a născut în exil*, Eugen Ionescu, *Teatru – o piesă, la alegere*, Monica Lovinescu, ciclul *Unde scurte – un volum, la alegere*).

Bibliografie critică:

Eugen Negrici (antologie și prefață de) – *Poezia unei religii politice. Patru decenii de agitație și propagandă*, București, Editura Pro, 1995;

Eugen Negrici – *Literatura română sub comunism*, vol. I-II, Editura Fundației Pro, București, 2002-2003;

Eugen Simion – *Scriitori români de azi*, vol. I-IV, Cartea Românească, București, 1974-1989;

Florin Manolescu – *Enciclopedia exilului literar românesc*, Editura Compania, București, 2002 ;

Mircea Cărtărescu – *Postmodernismul românesc*, Humanitas, București, 1999.

VI. Teoria literaturii

1. Studiul literaturii. Raporturi între teoria, critica și istoria literară. Problema valorii și a canonului.

Antoine Compagnon, „Ce rămâne din iubirile noastre ?”, în *Teoria literaturii. Orientări în teoria și critica literară contemporană*, Oana Fotache, Anca Băicoianu (ed.), Editura Universității din București, 2005, pp. 42-51

Mircea Martin, „Despre canon într-o epocă postcanonică”, în antologia *Teoria literaturii...*, ed. cit., pp. 304-322

René Wellek, Austin Warren, „Istoria literară”, în *Teoria literaturii*, EPLU, 1967, pp. 333-354

2. Ce este literatura? Criterii ale literarității

Heinrich Plett, „Obiectul de studiu literară”, în *Știința textului și analiza de text*, Editura Univers, 1983, pp. 15-34 sau în antologia *Introducere în teoria literaturii. Antologie de texte*, Catedra de teoria literaturii (ed.), Editura Universității din București, 2002, pp. 117-142

Jonathan Culler, „Ce este literatura și oare contează?” în *Teoria literară*, Cartea Românească, 2003, pp. 26-65

3. Ficționalitatea. Elemente de naratologie

Wayne C. Booth, „Tipuri de narațiune”, în antologia *Introducere în teoria literaturii. Antologie de texte*, Catedra de teoria literaturii (ed.), Editura Universității din București, 2002, pp. 520-539

U. Eco, "Pădurile posibile", în *Șase plimbări prin pădurea narativă*, Pontica, 1997, pp. 99-125 sau în ant. *Teoria literaturii*, op. cit., pp. 228-240

Mario Vargas Llosa, „Parabola teniei” și „Catoblepasul” în „*Scrisori către un tânăr romancier* trad. de Mihai Cantuniari, Editura Humanitas, ed. a II-a, 2003, pag. 5-17, 18-27.

4. Poeticitatea. Modernism și postmodernism în poezie

Tudor Vianu, *Funcțiunea estetică a metaforei*, în *Introducere în teoria literaturii. Antologie de texte*, Catedra de teoria literaturii (ed.), Editura Universității din București, 2002, pp. 451-476

M. Călinescu, „Conceptul modern de poezie în literatura română”, în *Conceptul modern de poezie. De la romantism la avangardă*, ed. Paralela 45, 2009, pp. 175-218

Gheorghe Crăciun, „Modernismul românesc și tranzitivitatea”, în *Aisbergul poeziei moderne*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002, pp. 265-287.

Pentru proba de *Literatură română. Teoria literaturii*, studenții de la specializarea *Limba și Literatura Română – O Limbă și Literatură Străină (Română A)* vor alege unul din cele șase module prezentate (I – VI). Studenții de la specializarea *Limbi și Literaturi Străine -Limba și Literatura Română (Română B)* vor alege unul din primele cinci module prezentate (I-V).

DECAN,

Prof. univ. dr. Emil Ionescu